

OBLJETNICE

Obljetnice kapucinskih glazbenika

Braća Kapucini prošle i ove godine su slavili dva jubileja svoje braće glazbenika i skladatelja: stotu obljetnicu rođenja o. Anzelma **Canjuga** (1894. - 1952.), "najvećeg kapucinskog glazbenika" u Hrvatskoj i pedesetu obljetnicu glazbovanja o. Zvonimira Marije **Pšaga** (1924.). Obojica su rodom iz okolice Varaždina: prvi iz Budišlavca, župa Vidovec, a drugi iz Križovljana. Pored rodnog kraja, svetog Franje asiškog i kapucinskog samostana u Varaždinu povezala ih je crkvena glazba, uspostavivši među njima odnos: učitelj – učenik.

Za njihove obljetnice braća Kapucini su izdali dvije zbirke skladbi: sto kompozicija o. Anzelma pod naslovom *Ljiljane bijeli* (31,2x21,5 cm, str. 292, Rijeka 1994.), a svoju zbirku od dvadeset i šest skladbi i šest harmonizacija o. Zvonimir je naslovio: *S pjesmom kroz život – pjevam tebi Gospodine* – (30,8x21,5 cm, str. 63, izdano kao rukopis – Osijek 1994.).

O. Anzelmo Canjuga

Canjuga počinje kao samouki glazbenik. Kasnije ga poučava u glazbi o. Augustin **Dujmušić** i konačno Franjo **Dugan**. Razvio se u mnogovrsnog glazbenika: orguljaša, zborovođu, skladatelja, pedagoga i glazbenog pisca. Uz malo pouke i upornim usavršavanjem priro-

denog dara mnogo je naučio. U jednom pismu piše Duganu, kako vlastitim zalaganjem dobro napreduje u glazbi, a on mu odgovara da se "i uz učitelja ne može napredovati bez vlastitog truda i razmišljanja, te se može reći da se svaki daroviti čovjek sam razvija, ako uopće kani napredovati".¹

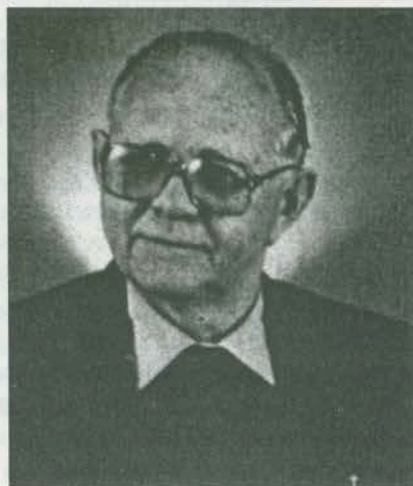
Njegov opsežan opus sadrži: latinske i hrvatske mise, motete, crkvene popijevke u pučkom duhu, promjenjive dijelove mise za nedjelje i blagdane, harmonizacije popijevaka iz *Cithare octochorde*, harmonizaciju koralnih napjeva, dvije kantate, svjetovne popijevke i skladbe za orgulje.

Lijepim brojem svojih skladbi sudjelovao je u izdavanju *Hrvatskog crkvenog kantuala* 1934. godine.

Canjuga je prvenstveno oblikovao vrsnu melodiju o kojoj piše da "ne smije biti mekoputna i trivijalna, već ozbiljna, dostojanstvena, sveta." Nakon melodije piše o svom shvaćanju glazbe u crkvi "koja nije zato da čovjeka rastrese ili zabavi, nego da se čovjek sabere, podigne svoj duh i srce k Bogu".²

Kao pomoć orguljašima, svoje skladbe obogatio je predigrama, međuigrama i zaigrama.³

Proučavajući svojevremeno njegova djela Albe **Vidaković** piše "da mu odaju svježju invenciju, jednostavnost i dotjeranu formu. Znao je u njima pogoditi narodni duh"³ pa je neke od njih narod prihvatio kao svoje, npr. *Uzmite, jedite, Sakramentu veličajnom i Ljiljane bijeli*. Znao je dušom osjetiti što vjernik može pjevati i kako će otvoriti svoju dušu pred Bogom. Sve je to izraz, u prvom redu, njegove vjerničke, plemenite duše. O svemu tome svjedoči izdana zbirka *Ljiljane bijeli*.

O. Zvonimir Marija Pšag

Skladbe pak o. Zvonimira "ukazuju na povremena nadahnuća i dobru volju".⁵ Zborne skladbe, solo, dueti i pučke popijevke pretežno su duhovnog sadržaja, a nešto ih ima i svjetovnoga. Malo se služi imitacijom. Premda su mu skladbe malo temperamentnije od njegova

učitelja, u njima se nazire i njegov trag. Tu je dominantnu ulogu odigrala takva njegova narav koja je u gimnazijskim danima dobila potvrdne impulse od nastavnika glazbe i znamenitog glazbenika o. Kamila Kolba.

Pšagove skladbe izvode se pretežno u kapucinskim crkvama: u zagrebačkoj Dubravi, Varaždinu i Osijeku, gdje on sada boravi.

* * *

Prigodni koncert održan je 12. studenoga 1994. godine u kapucinskoj samostanskoj crkvi u Osijeku, a dan nakon toga 13. studenoga ponovljen je u njihovoj župi u Osijeku i još jednom, 23. travnja 1995. god. u njihovoj crkvi u Varaždinu. Pjevao je zagrebački zbor "Kralj Zvonimir" HKUD-a Željezničar pod vodstvom gosp. Vinka Glasnovića.

Pod euharistijskim slavljem zbor je izveo djela o. Anzelma: *Misu na čast bezgrešnog začeća Bl. D. Marije, Sakramentu veličajnom i Ko noć šutiš*. Nakon mise izvedene su naizmjenično zborne i solo skladbe oba slavljnika: o. Canjuge *Latinska misa* (kraći dijelovi), *Cantantibus organis, O leopolde blaženi, Zdravo Marija, Vse ima tebe rad, Uspavanka malom Isusu, O sveta gozbo* (duet), *Za Hrvatsku*, a od Pšaga *Improperium, Sv. Mihaelu, Tebi slavu pjevamo, Ave Marija* (solo), *Moje srce izljuje dobru riječ, S metalnim zvukom, Što ću uzvratiti Gospodinu* (duet). Program je završio poznatom popijevkom *Ljiljane bijeli* koju su otpjevali svi prisutni.

Franjo JESENOVIĆ

BILJEŠKE

- 1 *Ljiljane bijeli*, Rijeka 1994, str. XVII
- 2 isto, str. XX.
- 3 isto, str. XXIV.: "Predigrom će se oglasiti zboru ili puku pjesma i brzina izvođenja. Međuigra se izvodi nešto polaganijim tempom i da dođe do izražaja, treba je svirati kao trio, da se melodija pjesme istakne kojim karakterističnim registrom na posebnom manualu. Iza posljednje kitice slijedit će zaigra, građena od drugog stavka pjesme. Svira se tiše i polaganijim tempom da izgleda kao jeka koja se gubi u daljini". Tako ih tumači sam autor.
- 4 *Muzička enciklopedija*, Zagreb 1974., str. 290
- 5 PŠAG, Zvonimir M. *S pjesmom kroz život*, Osijek 1994. str. III

Ivan Pazman - 50 godina za orguljama

Ivan Pazman iz Konjšćine za ovogodišnji Uskrs napunio je 50 godina kako je prvi put kao šesnaestogodišnjak u crkvi Sv. Dominika svirao na crkvenim orguljama. Bilo je to na Uskrs godine 1945, a svirao je večernjicu.

Ivan Pazman

Za razliku od mnogih drugih orguljaša, Ivan je, može se reći, bez nekoga posebnog glazbenog obrazovanja. Osnovnu mu je poduku dao dr. Juraj Cenkić, tadašnji župnik u Konjšćini, koji mu je i povjerio prvo sviranje. Rado se sjeća još dva konjšćinska župnika: mons. Ivana Horvata, koji ga je usavršavao u glazbi pišući mu note koje još i danas čuva, a u lijepoj uspomeni mu je ostao i župnik Filip Gajski, čije se note također nalaze u njegovu arhivu.

Taj skromni zemljoradnik, glazbenik-amater i ujedno crkveni zvonar nerado govori o stvarima koje ga nisu mogle mimoći za vrijeme prošlog režima – jednostavno ih želi zaboraviti.

Na pitanje ima li u mjestu još uvijek ljudi koji su ga pozivali na "informativne" razgovore, kratko je odgovorio: "Sve što je bilo loše, treba zaboraviti i oprostiti. Ja sam sada s tim ljudima u korektnim odnosima." Na upit ima li nečega u dugogodišnjoj glazbenoj prošlosti lijepoga, čega se ipak rado sjeća, prvi put sa smiješkom na licu odgovorio je: "Da, bilo je to 1957. godine kada smo osnovali crkveni zbor i kada je zbor prvi put nastupio u crkvi. To će mi zaista ostati u trajnoj uspomeni."

Na kraju s pomalo tužnim izrazom na licu rekao je: "Znate, Bog mi je dao dobro zdravlje i mislim da ću još dugo svirati, ali me brine to što nitko od mladih ne pokazuje zanimanje za crkvenu glazbu, pa ne znam što će biti kad ja više ne budem mogao." (Glas koncila)

J. KOPIC